pauet
terretur
poenitet
¶ Vociferat
clamat
queritur
teſtificatur
monet
incendit
inflammat
incitat
immittit
ſimulat
irritat
inſtigat
¶ Vanus
glorioſus
inanis
uentoſus
inflatus
popularis
ambitioſus
¶ Vendibile
plauſibile
populare
uulgare
¶ Vlciſci
perſequi
punire
uindicare
penas expetere
¶ Vaſtauit
predam egit
depopulatus eſt
hoſtiliter egit
inciuiliter egit
¶ Videlicet
profecto
nimirum
certe
nempe
preſertim
reuera
& enim
ſine dubio
prorſus
plane
etiam
porro
proculdubio
utiq;
quippe
¶ Vallum
munitiones
opera
munimenta
muri
moenia
caſtra
¶ Vt audiuit
ut reſciuit
ut cognouit
ut accepit
ut certior eſt
ut comperit
ut uidit
ut intellexit
¶ Veſtitum
cultum
ambitum
inſignitum
ornatum
circumdatum
¶ Vox magna
plena
grandis
ſolida
clara
canora
candida
copioſa
ſuauis
iocunda
dulcis
grata
affabilis
decens
¶ Vitare
declinare
cauere
ſubterfugere
¶ Vela tetendit
moratur
opperitur
cunctatur
preſtolatur
expectat

¶ FINIS

(c) 2007 Ministerio de Cultura

DE DIFFERENTIIS CICERONIS IN REBVS DVBIIS :·

Inter metum timorem & pauorem intereſt q̄ Metus futura proſpicit· Timor ſubita mentis cōſternatio· Pauor animi metus eſt·
Inter q; & ue hoc ītereſt q̄ Que cōiūctio· Ve diſiūctiō
Inter omnes cunctos & uniuerſos hoc intereſt q̄ Omnes cuncti ſunt / uel quorum eſt numerus· Cuncti qui in uno loco conuerſantur· Vniuerſi qui ubiq; ſunt·
Vnda abundantia eſt etiam· Aqua naturalis·
Tacet qui deſinit· Si et qui non dum cepit·
Auxilium laborantibus mittitur · Preſidiū preparatur·
Subſidiū ſeruatur ut cum indiget neceſſitas detur·
Conſequimur precedentem· Inſequimur inimicum·
Principium operis caput· Initium quo frequentius utimur· & Principium ſemel· Initium ſepius· Principiū ut arma uirumq; cano· Initium ut muſa mihi cauſas·
Simulare eſt oſtendere ſcire quod neſcimus· Diſſimulare eſt quando ſcimus & nos neſcire negamus·
Pollicemur ultro· Promittimus rogati·
Nullus ad uniuerſa· Nemo ad hominem refertur· unde Nemo quaſi non homo·
Intro eo· Intus ſum·
Foris uenio· Foras eo·
Luſtra quinquennia· & Luſtra latibula & turpium hominum receptacula·
Seruitus neceſſitas· Seruitium multitudo ſeruorum·
Terminus non niſi manu ponitur· Finis autem uel uoluptatis uel ſermonis uel cuiuſcūq; intelligitur·
Ferox natura· Aſper ad tempus·
Flumen naturalis aqua dicitur· Fluuius a fluendo· Amnis ab ambitu cognominatur· Torrens qui hyemis uiribus intumeſcens completur & eſtate ſiccatur·

(c) 2007 Ministério de Cultura

Innocens ſanctitate moꝝ intelligitur. Innocuus qui uim nocendi non habet.
Generoſus eſt genere nobili natus. Nobilis qui opibus ſiue operibus fit.
Regius puer eſt. Regalis rege dignus. Rex qui regit re/gnum.
Amens tota mente caret. Demens quaſi diminutus par te mentis.
Pecudes oues accipimus. Pecora autem mixturā om/nium animalium.
Monſtrare ſemel. Demonſtrare ſępius.
Diues auro & argento. Honeſtus moribus dicitur & di gnitate ac honoribus. Pecunioſus a pecoribus. Locu/pletus ab eo ꝙ ſit plenus loculis. Opulentus his omni/bus plenus tanq̄ opibus. Beatus autem animo.
Palam omnium preſentiam notat. Coram perſonā ſin/gularem ſignificat.
Senſus naturalis eſt. Intellectus a re obſcura dicitur.
Exanimus qui anima priuatur. Inanimus qui nunquaꝫ habuit.
Sanguis in corpore. Cruor effuſus.
Mi eſt pronomen compoſitum. Mihi ſimplex. ēt Mi eſt uox affectus & uocantis ſemper. Mihi aūt datiuus.
Ira caſu naſcitur. Iracundia perpetuum animi uiciū con tinet.
Tunc temporis. Tum ordinis eſt.
Famur facūde. Loquimur naturaliter. Sermotionamur cum aliis. Narramus docte.
Tenemus aliqua quę ſunt in noſtra poteſtate. Sumimꝰ poſita. Accipimus data.
Aſpicimus caſu. Suſpicimus indicatuꝫ. Suſpicimus ſur/ſum uel ueneramur. Proſpicimus quę longe ſunt. Deſpi cimus inferiorem. Circumſpicimus in orbem. Conſpi/

(c) 2007 Ministerio de Cultura

cimus prope·Intuemur cum cauſa uidemus· nam Spe/
mus cum uoluptate· Viſimus experta·

Furor temporale eſt·Inſania perpetua·

Alius ex multis·Alter ex duobus·

Scelus crimen eſt·Facinus etiam in laude ponitur·

Dona a deo dantur· Munera ab hominibus tribuuntur
&' munera a merendo quibus milites officio fungũtur
quę quidem munera uocant·

Veſtem foeminarum·Veſtimentum uirorum·

Madidum interius·Humidum exterius·

Vetus nouo comparatur·Vetuſtum ad antiquitatem re
fertur·

Tenet qui tenere cogitur·Detinet qui prohibetur·

Solus qui a cęteris derelictus eſt· Vnus initiũ dicit mul/
torum Solitarius qui ſemper ſine cęteris uiuit· Vnicus
qui ſolus habetur inopia aliorum·

Relinquimus uoluntate·Deſerimus·inuiti·

Miſerari conſolari tantum & uidetur eſſe affectus do/
loris·

Neſcit qui omnium noticia caret· Ignorat qui aliquid
neſcit·

Legatus eſt qui electus eſt ad officium·Orator qui oris
ratione exponit·

Tardus qui terit tempus·Iners qui ſine arte nullius offi/
cii capax·

Piger qui per omnia ſimilis egro eſt· Segnis remotus a
calore·

Natus a naſcendo·Gnatus filius a generatione·

Iuuentus multitudinem iuuenum dicit· Iuuenta ętatem
uel deam·

Decus ad uirtutem·Decor ad corpus·

Sceleratus ſuo ſcelere uel alieno cõtaminatus·Sceleſtus
exitii cogitator·Sceleroſus qui quaſi inſidiatur·

(c) 2007 Ministerio de Cultura

Patulum eſt illud qđ claudi uel ſtringi non põt. Patens quod cum reſeratum fuerit iterum claudi poteſt.
Delinquimus cum iuſſa ſalubria non complemus. Peccamus cum ea quę gubernamus nõ agere preſumimus
Incola qui propriam terram natiuitatis ſuę incolit. Aduena qui in alterius terram aduenit.
Geminatum quod duabus rebus ſimilibus conſtat. Duplicatum eſt cum una res bis ponitur.
Comentarium libri. Comentaria uoluntas dicitur.
Primus ex multis. Prior ex duobus.
Poſtremus ex multis. Poſterior ex duobus.
Dilator qui differt. Delator qui accuſat.
Aduerſum te aduerſarius. Aduerſus te imitator.
Pauperies damnum. Paupertas nihil habet.
Exprobat qui quod preſtat commemorat. Obprobrat qui proprium obiectat uitium.
Accerſit qui uocat. Arceſſit qui accuſat.
Cecitas uis ipſa ferens Cecitudo affectio uel lippitudo.
Caſtimonia animi. Caſtitas corporis.
Copias exercitus. Copiam rerum.
Circum ad tempus. Circa ad locum. Circiter ad numerum refertur.
Palma corporis. Palmum menſura expanſa.
Preparat qui deſiderio rei preiit parãdo. Apparat qui parato dicit.
Saturitas in cibo. Satietas in reliquis.
Vicinia loci. Vicinitas perſonarum.
Fluctuo animo. Fluctuor fluctu & corpore ut nauis.
Potero certum promittentis eſt. Potuero dubitantis.
Luxurio animo. Luxurior corpore.
Mereor pro operis mercede Mereo.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

Fortuna nomen· Felicitas opus hominis·

Album natura·Candidum ars facit·

Nocte pars ſignificatur·Noctu totam dicimus·

Contingunt bona Accidunt mala·Eueniunt utraqꝫ·

Reuereor ad effectum· Vereor ad metum dicitur·

Reliquos dicimus relictos ab hominibꝰ· Cȩteros ex illis quos neſcimus·

Egrotus corpore·Eger eſt animi & corporis·

Prior uenit ad dignitatem. Ante uenit ad tempus·

Oleum liquorem · Oliuam arborem· Oleam fructum dicimus·

Maritimus proximus mari·Marinus ab ipſo·

Laniat cum membra diſcerpit·Lacerat a quibus partibus membra diripit·

Cerulum quaſi argentum·Ceruleum quaſi aurum·

Imus loco·Infimus ordine·

Cura crutiat quem habet·Diligentia rerum eſt adminiſtratio·

Virtutes animi. Vires corporis·

Graue ferentis qualitatis·Ponderoſum natura·

Vlciſcimur acceptam iniuriam· Vindicamus ne accipiamus

Hoſtia cũ dux ad hoſtem proficiſcitur · Victima ubi uicitdicitur·

Nequid fruſtra·Nequaquam nullo modo·

Filii modo communi ponuntur · Liberi in utroqꝫ ſexu·

Dulce idem eſt quod Suaue ſed quod ſuaue non dulce & acidum·

Exemplum hiſtoria eſt·Similitudo res ipſa quȩ comparatur

(c) 2007 Ministerio de Cultura

Diuinitas potentia unius dicitur. Diuinator futura ſcire facit.
Ius in uictoria. Virtus boneſta res dicitur
Arma quibus corpora in bello teguntur. Armamenta nauiū. Tela miſſilia uel iacula.
Donum dantis. Munus accipientis.
Afficimur bonore. Afficimus iniuria uel bonore.
Commonemus preterita. Admonemus preſentia. Monemus futura.
Velocitas corporis. Celeritas animi.
Viuus de uicturo. Viuens de morituro.
Naſcitur de uentre. enaſcitur de terra: ut aqua exurgens.
Nuntiare a longinquo. Denuntiare de preſenti. Adnuntiare de futuro. Renuntiare excuſando.
Conſueſcimus bona. Inſueſcimus mala. Aſſueſcimus utraq̧.
Fungi agere. Defungi peragere. unde mortui defuncti uocantur qui egere buius uite curſum.
Temperantia animorum. Temperies corporis.
Recipimus rogati. Suſcipimus ſponte.
Spirare uiuere. Expirare mori eſt.
Pertinacia male rei dicitur. Conſtantia bone.
Sequimur pedibus Aſſequimur ſtudio.
Letamur nobis. Gratulamur amicis.
Sinus cōcauitate ueſtis receptabilis. Gremium uero ac cinte ueſtis ſceretum.
Largitas bumanitas. Largitio bonoris.
Muliebre a mulieribus factum. Mulierarum a mulieribus ordinatum: ſed iure geſtum.
Loqui bominis eſt. Obloqui obtrectatōis. Alloqui orationis uel iudicantis. Eloqui bonoris eſt.
Perculſus animo. Percuſſus corpore.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

Fremor murmur hominum eſt. Fremitus beſtiarũ.
Flauum rubrum dicimus ut flaua ceres. Fuluum cum ex nigro & rubro conſtat: ut fuluum leonem.
Poſtulatur caute. Poſcitur improbe.
Diurnũ eſt quod fit diu. Diuturnũ eſt qđ diu moratur.
Dominium priuati iuris. Dñatus aũt imperii dicitur.
Niſus ingenio. Nixus corpore
Nubit ciui. Connubit extraneo.
Noxa poena eſt. Noxia culpa.
Neceſſitas uim ſignificat. Neceſſitudo etiam ſanguinis coniũctio: aut animi eſt.
Primus omnes precedit. Prior alterum.
Profugus qui uoluntate reliquit patriam. Exul qui damnatus expellitur. Relegatus ad tempus. Tranſfugus uel Tranſfuga qui ad hoſtes tranſit.
Altum tam ad ſuperiorem partem elatum q̃ ad inferiorem. Excelſum ſuperioribus tantum.
Vis impetu & iniuria conſtat. Vires ad bonum & corpus refertur.
Seuus ore & uerbere. Crudelis ſanguine monſtratur.
Patimur uoluntate. Experimur neceſſitate.
Omne numeroſitate conſtat. Totum ſignificat integre ſolitudinis.
Vlcus per ſe. Vulnus cũ ferro. Plage enim uerbere.
Sic qui dicit exemplar oſtendit. Qui Ita dicit ad rationem refertur.
Duo numerantur Ambo congregantur.
Paret in dubio. Apparet uidentibus.
Putat qui dubitat. Eſtimat qui ex natura quę apta ſunt dicit. Opinatur qui opinioni aut ſuę aut alienę credit. Arbitratur qui rei dubię fidem imponit. Suſpicatur reſpicit formam.
Oſtentum quod ſine corpore ſolito nobis ſe oſtendit et

(c) 2007 Ministerio de Cultura

oculis & auribus· Prodigiū uero quod inſolitis corpori bus proſpicitur: ut in celo comete ſtella in die lux in no cte · Monſtrum uero quod cōtra naturam egreditur: ut ſerpens cum tribus aut quattuor alis: uel etiā homo mō ſtroſus perfecte editus: ut duorum capitum

Conticuit undiq3 ſilentium fecit · Atticuit qui nullam ſpem dicendi habuit · Reticuit ſilentio reſponſa finiuit·

Sepulcrum ubi corpora ſepeliuntur · Tumulus qui cine res tegit · Monumētum ſepultura quę circumdatur · Buſtum in quo oſſa ſunt: quaſi bene uſtum·

Aſtra ſine ſyderibus eſſe poſſunt · Sydera ſine aſtris non poſſunt·

Arripimus cum a ſuperiori inferiorem recipimus par/ tem uero diripimus·

Cauſa multas habet ſpecies & quod Ratio efficit cauſa oſtenditur ·

Inuium eſt ſine uia · Auium extra uiam · Deuium deſer/ tum locum dicimus·

Iura reperta ſunt ab honeſta conſuetudine · Leges inter nos probandas dicimus·

Inuidus qui inuidet · Inuidioſus enim cui inuidetur·

Altaria diis ponuntur · Are defunctis·

Confidentia eſt coniuncta temeritati · Fidutia habet ho neſtā conſcientiā·

Aſſidue aſſiduitatem habet · Q uotidie perſeuerantiam·

Plenitudo eſt corporis · Plenitas rei·

Precamur deos · Deprecamur hom ines·

Ludibriu3 in alterius iniuria · Ludicrū quo delectamur ſine iniuria·

Stilla cadit · Gutta ſtat · Gutta nubium · Stilla ſitule·

Fidusamicus dicitur · Fidelis ſeruus

Agnoſcimus quos prius habuimus amicos · Cognoſci/ mus quos nunq̄ uidimus niſi nunc·

(c) 2007 Ministerio de Cultura

62

Merſare ſępius·Mergere ſemel·
Agit cauſam patronus·Dicit reus·
Capimus merentem·Decipimus innocẽtem·Capimus arte·Decipimus inſidioſe·
Sors caſus eſt·Fortuna dea:& ut quidã uolunt fors tanquam ſors eſt·
Voluntas animi·Voluptas corporis·
Interdum aduerbium temporis·Interea ordinis eſt·
Monumentum doctrina·Monimentum ſepulcrum·
Grates referimus·Gratias agimus·
Nepharius intelligitur a preteritis·Nephandus qui in opere fuit principium·

FINIS:·

BARTHOLOMEVS FATIVS IOANNI IACOBO:·

MEmini Ioannes Iacobe generoſe dum mecum ſermonem haberes de Studiis eloquentię quibus delectaris & inter equales tuos eniteſcis mihi indicaſſe incredibileꝫ quandam cupiditatem tuam intelligendi proprietatem uerborum: Vt qui pro tua prudentia non ignoras id eſſe eloquentię fundamentum & quaſi qnandam uiam & aditum ad cognitionem auctoꝝ tam qui metrica q̃ qui ſoluta orõe ſcripſerũt & ad eoꝝ occultos ſenſus ꝑcipiendos·Neqꝫ·n·ſolũ Oratcrem oportet tenere uerboꝝ uim·Veꝝ ẽt q oẽ aliud gñs doctrine ſectãtur

(c) 2007 Ministerio de Cultura